

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่มีโทษทางอาญาอยู่หลายฉบับ และในการปฏิบัติมี ปัญหาข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมายอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีอาญา ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา ปัญหาและอุปสรรคข้อขัดข้องของการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทั่วไป ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กฎหมายไม่สามารถตอบสนองต่อการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมทั้งที่เป็นอาชญากรรมทั่วไปที่เรารู้จักกันดี มาช้านาน เช่น ความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน หรือความผิดเกี่ยวกับเพศ เป็นต้น ฯลฯ รวมทั้งอาชญากรรมรูปแบบใหม่ ๆ ที่มีวิธีการกระทำผิดยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น เช่น อาชญากรรมทางการเมือง อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรือองค์กรอาชญากรรม เป็นต้น ถึงแม้ว่าจะมีการพัฒนากระบวนการยุติธรรมอยู่ตลอดเวลาและทุกคนก็อยากเห็นกระบวนการยุติธรรมมีความยุติธรรมและโปร่งใส แต่อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีการละเมิดกระบวนการยุติธรรมอยู่ตลอดเวลา

การบังคับใช้กฎหมายของไทยมีจุดอ่อนหลายประการที่ทำให้การอำนวยความยุติธรรมหย่อนประสิทธิภาพไม่ว่าจะเป็นกระบวนการพิจารณาคดีที่มีการขอเลื่อนคดีบ่อย ๆ หรือพยานไม่มาศาลโดยเจตนาหรือจงใจที่จะประวิงคดี ชาวคราวที่พบเห็นเสมอในหน้าหนังสือพิมพ์ก็คือ พยานได้หายตัวไปอย่างลึกลับ พยานถูกข่มขู่ทำร้าย พยานถูกอุ้ม หรือพยานกลับใจเปลี่ยนคำให้การอย่างกระทันหันจากที่เคยให้การไว้ในขณะที่เกิดเหตุใหม่ ๆ เพราะเกรงอิทธิพลของคู่ความฝ่ายตรงข้าม และยังเป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดมีอิทธิพล หรือเป็นลูกหลานของผู้มีอิทธิพลด้วยแล้ว พยานมักจะตกอยู่ในภยันตรายมากขึ้นกว่าคดีธรรมดาตามาก ผลก็คือ ความล้มเหลวในการบังคับใช้กฎหมายของกระบวนการยุติธรรม กรณีที่เห็นเป็นตัวอย่างคือ กรณีลูกชายนักการทูตถูกทำร้าย กรณีตำรวจถูกข่มขืนโดยเจตนาแถวคลองตัน กรณีลูกนักการเมืองทำร้ายร่างกายผู้อื่น ไปจนถึงชั้นพยายามฆ่ามันับสิบคดี¹ มีการกระทำต่อพยานบุคคลในทุกรูปแบบที่จะไม่เข้าไปเบิกความต่อศาล เช่น การติดสินบนให้พยานกลับคำให้การ จ้างให้พยานหนี การใช้อิทธิพลข่มขู่พยาน หรือฆ่าผู้ที่เป็นพยานก็แล้วแต่ เมื่อพยานไม่มาเบิกความที่ศาล จำเลยก็มักจะได้รับผลการปล่อยตัวไปเนื่องจากไม่มีพยานมายืนยัน ไม่ใช่

¹ วีระพงษ์ บุญโญภาส, "วิพากษ์มาตรการคุ้มครองพยานในไทย," ประชาชาติธุรกิจ (7-10 พฤศจิกายน 2545) : 37.

ฟังไม่ได้ว่าไม่ได้กระทำความผิด นอกจากนั้นยังมีการแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานโดยใช้อำนาจมิชอบ เช่น การใช้อภิสิทธิ์ในคดีที่เกี่ยวข้องกับผู้มิชอบ และทำให้สิ้นบนเจ้าพนักงาน อีกทั้งระยะเวลาตั้งแต่เกิดเหตุจนถึงเวลาที่พยานจะไปเบิกความก็กินเวลามากและจำเลยยังสามารถอ้างทนายความที่มีความสามารถมาถ่วงการดำเนินคดีให้ล่าช้า ทำให้พยานอยู่ในฐานะที่ถูกข่มขู่ ตีตลिनบนได้ง่าย นอกจากนั้นแล้วยังมีปัญหาที่เกิดจากความอ่อนแอในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้มิชอบ จนในบางครั้งอาจมีประเด็นปัญหาข้อจรรยาบรรณที่สร้างผลสะท้อนต่อการวิพากษ์วิจารณ์เชิงตรวจสอบกระบวนการยุติธรรม เช่น คดี โอ เจ ซิมป์สัน ในสหรัฐอเมริกา หรือคดี เซอร์รีแอน ดันแคน ในประเทศไทย เป็นต้น² ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรม Crime control เชื่อว่า การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถจะควบคุมและปราบปรามอาชญากรรมหรือจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ย่อมเป็นการกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและเสรีภาพของประชาชนผู้สุจริตจะถูกคุกคามจากภัยอาชญากรรม เงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการบริหารงานยุติธรรมได้อย่างเหมาะสมคือผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำหน้าที่ของกระบวนการยุติธรรม คือ พยาน ผู้พิพากษา และเจ้าหน้าที่ทางกฎหมายอื่น ๆ ควรจะต้องได้รับการคุ้มครองจากการข่มขู่ หรือครอบงำโดยไม่สมควรจนทำให้เกิดการเบี่ยงเบนการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้เพราะองค์กรในกระบวนการยุติธรรมไม่ว่าจะเป็น ตำรวจ ทนายความ อัยการ ศาล หรือราชทัณฑ์ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันแต่ก็มีจุดมุ่งหมายร่วมกันคือการคุ้มครองปกป้องสังคมจากอาชญากรรมและรักษาความเป็นธรรมในสังคม และองค์กรเหล่านี้ยังมีภาระหน้าที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันไปถ้าหากเกิดปัญหาขึ้นในองค์กรใดองค์กรหนึ่งก็อาจมีผลกระทบต่อองค์กรอื่นในกระบวนการยุติธรรมด้วย

การรักษาความสงบเรียบร้อยและการอำนวยความยุติธรรมให้เกิดขึ้นจึงเป็นภาระหน้าที่ของรัฐที่จะต้องรักษาให้ดำรงอยู่คู่สังคม แต่เมื่อเกิดคดีขึ้น ก็ย่อมก่อให้เกิดหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องไปศาลเพื่อไปช่วยกันพิสูจน์ความจริงที่ศาลว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิดจริงหรือไม่ เพื่อช่วยให้ศาลได้ตัดสินคดีให้ถูกต้องตามความเป็นจริง การที่ประชาชนซึ่งเป็นพยานได้กลับคำให้การ หรือหนีไป หรือไม่ยอมให้การต่อศาลย่อมทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลุดจากคดีไป ซึ่งด้วยความยุติธรรมแล้วเขาควรจะได้รับโทษทัณฑ์ที่เขาได้กระทำลงไป มิเช่นนั้นแล้วอาจจะเกิดความขมขื่นใจลงมือกระทำความผิดที่รุนแรงมากขึ้น หรือในกรณีกลับกันหากผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดมีพยานยืนยันความบริสุทธิ์ของตนก็จะทำให้พ้นผิดได้ แต่การแสดงบทบาทของพยานในกรณีนี้จะบ่งพร่องลง

² พูนศักดิ์ วรรณพงษ์, "กระบวนการยุติธรรมไทย," ใน รพี 39 (กรุงเทพฯ ๔ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539), หน้า 33.

ไปได้หากพยานเกิดความเครียดขึ้นมา หรือขาดโอกาสที่จะเปิดเผยความจริง หรือถูกขัดขวางมิให้ดำเนินการตามรูปคดี³ รวมไปถึงการให้สินบนพยาน หรือ การฆาตกรรมพยาน ดังเช่นกรณีต่อไปนี้

1. พยานได้มาเป็นพยานปากสำคัญให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) กรณี กล่าวหาบริษัทชื่อดังหลบเลี่ยงภาษีศุลกากร พยานหนีไปซ่อนตัวอยู่กับภรรยาที่จังหวัดเชียงราย สุดท้ายถูกกลุ่มมือปืนใช้อาวุธปืน 9 มม. จ่อยิงจำนวน 3 นัด ถึงแก่ความตาย ขณะขึ้นรถจักรยานยนต์กลับจากธุระจะเข้าบ้าน ส.ส.ท่านหนึ่งแถลงข่าวระบุผู้ตายรู้ตัวว่าถูกตามล่า อ้าก่อนเกิดเหตุมีคนในรัฐบาลเรียกผู้ตายเข้าพบ ช่มชู้ให้กลับคำให้การ แต่ไม่ยอม เลยกักแก๊งทมิฬล่าสังหารอำมหิต⁴

2. พนักงานสอบสวนไม่สามารถติดตามพยานบางรายมาให้ปากคำเพิ่มเติมได้ ทราบว่าภายหลังมี ส.ส. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ซื้อพยานไปเก็บไว้ในพื้นที่เพื่อไม่ให้พยานปากสำคัญรายนี้ให้การกับพนักงานสอบสวนได้อีกต่อไป ซึ่ง ส.ส.รายนี้ มีความสัมพันธ์แนบแน่นกับครอบครัวของผู้ถูกกล่าวหาและมีพฤติกรรมชอบวางอำนาจบาตรใหญ่ ส่วนพยานที่เหลือแม้จะอยู่ในความคุ้มครองของตำรวจ แต่บางรายกลับไม่ได้รับความร่วมมือในการให้ปากคำเพิ่มเติม เนื่องจากถูกข่มขู่อย่างหนัก มีการโทรศัพท์ขู่ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับคดีนี้ทำให้พยานทั้งหลายหวาดกลัวจนเกรงว่าอาจมีการกลับคำให้การในชั้นศาลในบางประเด็นที่สามารถเอาผิดกับผู้ต้องหา⁵

3. พล. ต. ท. นพดล สมบูรณ์ทรัพย์ ผู้ช่วย ผบ.ตร. (ในขณะนั้น) ในฐานะประธานกรรมการสอบสวนในคดีหนึ่ง ให้สัมภาษณ์ในหนังสือพิมพ์ ว่า ยอมรับว่า ตั้งแต่ควบคุมคดีมา คดีนี้ถือว่ายากกว่าคดีอื่นมาก เพราะปัญหาไม่ได้อยู่ที่พยานหลักฐานแต่อยู่ที่การปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จมากกว่าที่ต้องทำด้วยความระมัดระวัง ทั้ง ๆ ที่เป็นคดีไม่ซับซ้อน แต่ที่ยากเพราะมีอิทธิพลเข้ามาเกี่ยวข้อง⁶ และยอมรับว่ามีกลุ่มบุคคลไปข่มขู่ พยานปากสำคัญระดับหนึ่งจริง ขณะนี้ได้กำชับให้ตำรวจดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างรัดกุมเพราะจะมีผลต่อรูปคดี⁷

³ อรรถนพ ชูบำรุง และศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด, ว่าด้วยเหื่ออาชญากรรม, ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (2532), หน้า 83.

⁴ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, ฉบับวันที่ 27 มีนาคม 2546, หน้า 16.

⁵ หนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก, ฉบับวันที่ 18 ธันวาคม 2544, หน้า 14.

⁶ หนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก, ฉบับวันที่ 28 พฤศจิกายน 2544, หน้า 14.

⁷ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, ฉบับวันที่ 19 ธันวาคม 2544, หน้า 19.

4. พยานโจทก์สามารถชี้ตัวจำเลยว่าเป็นคนร้ายได้ถูกต้องเพราะได้รับเงินจากเจ้าหน้าที่ตำรวจถึง 400 บาท พยานปากนี้ได้กระทำให้โดยมีอำมิสสินจ้าง จึงเป็นพยานที่ขาดน้ำหนักฟังลงโทษจำเลยไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4623/2530)

ปัจจุบันนี้องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Organized Crimes) ได้ขยายตัวแพร่หลายอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เป็นผลมาจากยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งการติดต่อสื่อสารสะดวกรวดเร็วประกอบกับเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้โลกแคบลงแต่ในทางตรงกันข้ามทำให้พื้นที่ขององค์กรอาชญากรรมมีกว้างมากขึ้น ส่งผลให้อาชญากรรมซึ่งแต่ก่อนมีลักษณะการทำความผิดภายในประเทศ กลั้บกลายมากระทำความผิดอันมีลักษณะข้ามชาติมีผลกระทบต่อประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก หลายประเทศมีการตรากฎหมายภายในขึ้นมาเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเหล่านี้ แต่ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติเป็นปัญหาที่บ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศและของโลก การแก้ปัญหาองค์กรอาชญากรรมนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากประเทศที่เป็นมิตรอื่น ๆ ทั่วโลก จนในที่สุดสหประชาชาติได้จัดทำอนุสัญญาต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 (United Nations Convention Against Transnational Organized Crime 2000) ขึ้นมา เพื่อที่จะให้ประเทศซึ่งได้รับความเดือดร้อนจากอาชญากรรมดังกล่าวและมีความสนใจที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกได้มาลงนาม ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกันอันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลอย่างแท้จริง

อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้บัญญัติถึงฐานความผิดและมาตรการทางกฎหมายที่สำคัญเพื่อใช้ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมหลายมาตรการ เช่น ฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม (Criminalization of participation in an organized criminal group) ฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรม (Criminalization of Obstruction of Justice) การฉ้อราษฎร์บังหลวง (Corruption) การกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา (Criminalization of the laundering of proceeds of crime) ซึ่งแต่ละมาตรการจะช่วยส่งเสริมซึ่งกันและกันในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างได้ผล การขัดขวางกระบวนการยุติธรรมเป็นมาตรการหนึ่งที่อนุสัญญาฉบับนี้ได้บัญญัติให้มีขึ้นควบคู่กับหลาย ๆ มาตรการ ซึ่งได้แก่การพยายามขัดขวางหรือจงใจขัดขวางการดำเนินกระบวนการตามกฎหมาย รวมถึงการขัดขวางการอำนวยความสะดวกยุติธรรมไม่ว่าด้วยวิธีใดก็ตาม เช่น การปกปิดหรือซ่อนเร้นพยาน การให้การเท็จ การข่มขู่ผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบในกระบวนการตามกฎหมาย การแทรกแซงคณะลูกขุน การขัดขวางระเบียบศาล หรือขั้นตอนการสืบสวนคดีอาญา การกระทำหรือสั่งให้ตัวแทนเข้าแทรกแซงเพื่อให้

กระบวนการยุติธรรมที่กำลังดำเนินอยู่ยุติลง⁸ ในอนุสัญญาที่กำหนดความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรมไว้ใน Article 23 ซึ่งได้แก่การกระทำต่าง ๆ ที่เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดให้รัฐสมาชิกจำเป็นต้องมี แต่ทั้งนี้ไม่จำกัดที่จะขยายขอบเขตของความผิดตามความผิดฐานนี้กว้างออกไปให้ครอบคลุมถึงการกระทำในลักษณะอื่นที่เกิดขึ้น

เครื่องวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญจึงได้แก่ประสิทธิภาพในการลงโทษผู้กระทำความผิดและการคุ้มครองผู้ที่มีส่วนในกระบวนการยุติธรรมไม่ให้ถูกข่มขู่หรือครอบงำโดยมิชอบอื่นใด แต่ปัจจุบันประชาชนยังไม่มีเชื่อมั่นว่ากระบวนการยุติธรรมจะปกป้องสิทธิเสรีภาพให้แก่ตนได้ ทำให้ไม่ยอมมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม ทั้งยังมีการคุกคามพยานอยู่บ่อยครั้งทำให้ไม่รู้ลึกถึงความปลอดภัย นอกจากนี้แม้จะมีกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การนำสืบพยานหลักฐานที่ดีเพียงใดก็ตาม แต่คงจะไม่มีประโยชน์อันใดหากไม่สามารถนำพยานหลักฐานนั้นมาสืบได้ ซึ่งจะทำให้ทำให้กฎหมายพยานหลักฐานที่มีอยู่ไม่สามารถใช้ได้อย่างเต็มที่และกระบวนการให้ความยุติธรรมตามกฎหมายก็จะถูกรีดรอนลงไป การมองหามาตรการทางกฎหมายอื่นมารองรับเช่น มาตรการคุ้มครองพยาน และมาตรการเอาผิดกับผู้ที่ทำการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมจะทำให้ปราบปรามผู้กระทำความผิดมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

สิ่งที่ประเทศไทยจะต้องตระหนักถึงอีกประการหนึ่งก็คือ ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและกระบวนการยุติธรรมที่กำลังก้าวหน้าขึ้นเคียงบ่าเคียงไหล่กับนานาประเทศในโลก มีการติดต่อประสานงานและให้ความร่วมมือกันระหว่างประเทศในด้านต่าง ๆ องค์การอาชญากรรมก็เช่นกันมีการพัฒนาขึ้นมาเป็นองค์การอาชญากรรมข้ามชาติที่มีอำนาจมั่นคง และเมื่อใดก็ตามที่องค์การอาชญากรรมข้ามชาติได้กระทำความผิดขึ้น การแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อนำมาลงโทษคงไม่ใช่เรื่องง่าย และนอกจากนั้นการแทรกแซงกระบวนการยุติธรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะการใช้อำนาจอิทธิพลคงจะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมตัวรับมือกับสภาพปัญหาดังกล่าวรัฐแต่ละรัฐจะต้องมีมาตรการป้องกันและปราบปรามมิให้มีบุคคลหนึ่งบุคคลใดมาทำลายหรือขัดขวางกระบวนการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น และในขณะเดียวกันจะต้องลงโทษบุคคลที่กระทำการดังกล่าวนี้ แต่ในขณะนี้ปรากฏว่าประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเฉพาะ ส่วนกฎหมายที่มีก็ครอบคลุมไม่ถึงความผิดฐานนี้จึงยังมีข้อบกพร่องอยู่ เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมทำให้ผู้กระทำความผิดรอดพ้นจากเงื้อมมือกฎหมาย ทำให้กฎหมายขาดความศักดิ์สิทธิ์ คนก็จะกล้าละเมิดกฎหมายต่อไป ดังนั้น ในการบริหารกฎหมายที่ดีจึงต้องมีการแก้ไขความผิดพลาดอยู่ตลอดเวลาเพื่อทำให้กฎหมายเป็นกฎหมายและให้สังคมดำรงอยู่ได้อย่างเป็นระเบียบ

⁸ Black' Law Dictionary (1891-1991), Sixth Ed, P. 742.

ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากฎหมายภายในในส่วนที่เกี่ยวกับการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมให้มีกฎเกณฑ์และหลักการที่ทันสมัย ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการขัดขวางหรือแทรกแซงการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบิดเบือนพยานหลักฐานในการดำเนินคดี และเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวในทางปฏิบัติเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มศักยภาพของประเทศไทยให้ทันสมัยทัดเทียมกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

1.2 สมมติฐานของการวิจัย

ในการดำเนินคดีอาญาสิ่งสำคัญนอกเหนือไปจากการปรับกฎหมายเข้ากับการกระทำแล้ว พยานหลักฐานและการคุ้มครองบุคคลในกระบวนการยุติธรรมก็ถือว่ามีสำคัญยิ่งต่อกระบวนการพิจารณาคดีเช่นกัน ความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรมเป็นการทำให้กระบวนการตามกฎหมายติดขัดหรือเบี่ยงเบนไปในทิศทางที่ไม่ชอบ เช่น การข่มขู่หรือทำร้ายพยาน การทำลายเอกสาร การกีดขวางการมาปรากฏตัวต่อศาลหรือการเบิกความของพยาน หรือการแก้แค้นตอบโต้ผู้เสียหาย เป็นต้น แต่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเฉพาะเจาะจง คงมีแต่เพียงฐานความผิดในประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายพิเศษบางฐานเท่านั้นซึ่งก็ครอบคลุมไปไม่ถึง จึงเชื่ออำนาจให้ผู้กระทำความผิดอาศัยเป็นช่องทางให้รอดพ้นจากการถูกลงโทษ ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดมาตรการลงโทษผู้ที่กระทำการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมให้ชัดเจน โดยนำเอากฎเกณฑ์ของต่างประเทศและระหว่างประเทศตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 Article 23 มาเป็นแนวทางในการปรับใช้

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. มุ่งประสงค์ที่จะทำการศึกษาวิเคราะห์หลักกฎหมายเกี่ยวกับการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมในกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งหมายถึงหลักกฎหมายในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 Article 23 และหลักกฎหมายของสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบ Common law และ Civil law รวมทั้งหลักกฎหมายภายในของประเทศไทยด้วย

2. เพื่อจะแสวงหาหลักการและกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมและนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายภายในของประเทศไทยให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาวะการณ์ และคุ้มครองผู้เสียหายและสังคมในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือระหว่างประเทศสำหรับป้องกันปัญหาองค์กรอาชญากรรมต่อไป

1.4 วิธีการวิจัยและขอบเขตการวิจัย

วิธีการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) กล่าวคือเป็นการวิจัยโดยการศึกษาค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูลอาศัยอ้างอิงจากตำรากฎหมาย บทความ สิ่งตีพิมพ์ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตลอดจนกฎหมายแต่ละฉบับ พร้อมทั้งการค้นคว้าข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์มากที่สุด

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาถึงมาตรการเกี่ยวกับการป้องกันการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยนี้ จะทำการศึกษาถึงหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องและองค์ประกอบของความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรม พร้อมทั้งมาตรการการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานนี้ในกฎหมายระหว่างประเทศ โดยจะพิจารณาถึงหลักการและเหตุผลทั่วไปในการบัญญัติให้มีความผิดฐานนี้ ทั้งนี้ เมื่อประเทศไทยลงนามเข้าเป็นสมาชิกของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 (United Nation Convention Against Transnational Organized Crime 2000) แล้ว ก็จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาดังกล่าว เนื่องจากอนุสัญญานี้เป็นอนุสัญญาที่มีความสำคัญฉบับหนึ่งอันมีประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดในลักษณะที่เป็นองค์กร ประเทศที่เป็นสมาชิกจะต้องนำไปอนุวัติเป็นกฎหมายภายในซึ่งจะสร้างความเป็นเอกภาพในทางกฎหมายทำให้ง่ายต่อความร่วมมือระหว่างประเทศในอนาคต จากนั้นจะทำการศึกษาถึงองค์ประกอบความผิดและอัตราโทษของความผิดฐานนี้ในกฎหมายสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบ Common law และประเทศฝรั่งเศสซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบ Civil law ว่ามีการกำหนดความผิดฐานนี้ไว้หรือไม่อย่างไร รวมถึงการกระทำที่มีลักษณะเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงกระบวนการยุติธรรมที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและต่างประเทศ พร้อมหลักกฎหมายที่ใกล้เคียงกับเรื่องของการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย อาทิเช่น ความผิดเกี่ยวกับการเบิกความเท็จ การขัดขวางการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน ละเมิดอำนาจศาล ความผิดต่อเสรีภาพ สุดท้ายจะนำเอาผลการจากศึกษาวิเคราะห์ มากำหนดเป็นแนวทางในการร่างกฎหมายเกี่ยวกับความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยให้มีความทันสมัยชัดเจน และสามารถนำมาบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบและหลักกฎหมายเกี่ยวกับการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติและกฎหมายของสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบ Common law และ Civil law
2. ทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องของกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย ซึ่งครอบคลุมไม่ถึงลักษณะการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมที่เกิดขึ้นจริง
3. เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำเอาข้อมูลและความคิดเห็นต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์นี้ไปเป็นข้อมูลและแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนามาตรการเกี่ยวกับการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย
4. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย